

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МІСЬКОГО
ГОСПОДАРСТВА імені О.М. БЕКЕТОВА**

Кафедра менеджменту і маркетингу в міському господарстві

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан факультету Менеджменту

М.П. (Писаревський І.М.)
№ 02071151 2014 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Бізнес-планування

галузь знань 1401 «Сфера обслуговування»

напрями підготовки 6.140103 «Туризм»

6.140101 «Готельно-ресторанна справа»

факультет Менеджменту

2014 – 2015 НАВЧАЛЬНИЙ РІК

Робоча програма з дисципліни «Бізнес-планування» для студентів за напрямками 6.140101 «Готельно-ресторанна справа» та 6.140103 «Туризм».

Розробники: доцент кафедри Самойленко І.О.

Робочу програму схвалено **на засіданні** кафедри менеджменту і маркетингу в міському господарстві.

Протокол від «29» серпня 2014 року № 1

Завідувач кафедри _____ (Новікова М.М.)

Робочу програму схвалено **на засіданні випускової** кафедри туризму і готельного господарства.

Протокол від «27» серпня 2014 року № 1

Завідувач випускової кафедри _____ (Писаревський І.М.)

Програма відповідає формі Робочої програми навчальної дисципліни, що затверджена Наказом по ХНУМГ ім. О.М. Бекетова від 24 лютого 2014 р. № 46-01.

Методист НМВ _____ (Угорсько ІІ) «28»
Новікова 2014 р.

© ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2014
© І. О. Самойленко, 2014

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників ↓↓↓	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів 2	За вибором ВНЗ	Рік (роки) підготовки	
		3-й	3-й
		Семестр(и)	
		5-й	ГОТ 6-й
			ТУР 7-й
Загальна кількість годин – 72	Галузь знань: 1401 «Сфера обслуговування» Напрями підготовки: 6.140103 «Туризм», 6.140101 «Готельно-ресторанна справа»	Лекції:	
		15 год.	6 год.
Модулів – 1		Практичні, семінарські:	
		15 год.	6 год.
Змістових модулів (ЗМ) – 3		Лабораторні:	
		-	-
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 4	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	Самостійна робота:	
		42 год.	60 год.
		Індивідуальні завдання:	
		18 год.	18 год.
		Вид контролю:	
Індивідуальне (науково-дослідне) завдання (ІЗ) РГР: «Бізнес-план»		залік, 5 семестр	залік, ТУР – 5 семестр ГОТ – 6 семестр

Питома вага кількості аудиторних годин в загальному обсязі дисципліни для денної форми навчання становить 41 %, для заочної форми навчання – 17 %.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета викладання навчальної дисципліни «Бізнес-планування» є формування у студентів системи спеціальних знань спрямованих на пізнання методики планування діяльності організації і складання бізнес-планів, розробки комплексного підходу до бізнес-планування в галузі туристичного та готельно-ресторанного господарства.

Завданням навчальної дисципліни є:

- вивчення теорії та практики діяльності підприємств туристичного та готельно-ресторанного господарства;
- розвиток умінь самостійно виконувати відбір показників для складання бізнес-плану, оцінювати фінансово-економічний стан підприємства та розробляти оперативні плани;
- доведення доцільності й обов'язковості використання бізнес-планів як надійного фінансово-економічного інструменту розвитку й підвищення ефективності всіх сфер сучасного бізнесу.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- основні теоретичні положення що таке бізнес-планування та які функції воно виконує в ринковій системі господарювання;
- класифікацію бізнес-планів та видів планування на підприємстві;
- види проектів та їх призначення;
- логіку опрацювання бізнес-плану, основні правила складання й оформлення бізнес-плану.

вміти:

- проводити дослідження та відбір показників для складання бізнес-плану використовуючи розглянуті в науковій дисципліні методи;
- аналізувати результати досліджень, використовувати їх для оптимізації фінансово-економічного стану підприємства;
- розробляти оперативні плани організацій та підприємств;
- бути здатним генерувати нові ідеї, творчо та критично мислити;
- скласти бізнес-план для підприємств туристичної та готельно-ресторанної сфери.

мати компетентності:

- здатність до проведення техніко-економічних досліджень виробничо-господарської діяльності підприємства з метою обґрунтування проектних рішень

стосовно впровадження проектів розширення і реконструкції діючих виробництв, готельно-ресторанного господарства, а також створюваних нових технологій і устаткування, розробленні заходів з упровадження науково-технічного прогресу.

- здатність розробляти проекти перспективних і поточних планів з планування діяльності підприємства на основі наскрізного управління матеріальними та супроводжуваними потоками у сфері обслуговування, здійснювати контроль за їх виконанням;

Програма навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1. Бізнес-планування

Змістовий модуль 1. Основи бізнес-планування

Тема 1.1. Сутність планування в ринковій економіці

Об'єктивна необхідність планової діяльності в умовах ринкової економіки. Місце планування в системі менеджменту. Форми планування і види планів. Технологія планування.

Тема 1.2. Методологічні основи планової діяльності

Методологія планування. Принципи планування. Методи планування. Функції планування ділового розвитку готельно-ресторанного та туристичного бізнесу.

Тема 1.3. Бізнес-план і його роль у розвитку підприємств

Поняття бізнес-плану й бізнес планування. Мета створення бізнес-плану. Основні етапи розробки, особливості й обсяги бізнес-планів. Основні види бізнес-планів.

Тема 1.4. Структура бізнес-плану

Принципова схема бізнес-планів. Типова структура бізнес-плану. Порядок формування бізнес-плану

Змістовий модуль 2. Визначення основних показників бізнес-плану

Тема 2.1. Характеристика конкурентного середовища та конкурентні переваги

Характеристика конкурентного середовища. Аналіз сильних та слабких сторін (SWOT-аналіз). Визначення найбільш конкурентоспроможного товару.

Тема 2.2. План маркетингу

Типи маркетингу. Зміст розділу. Визначення попиту й можливості ринку. Конкуренція й інші зовнішні фактори. Стратегія маркетингу. Стратегія збуту й розподілу. Стратегія ціноутворення.

Тема 2.3 План виробництва

Технічний або виробничий план. Матеріально-технічне постачання. Розрахунок потреби в основних виробничих фондах. Розрахунок потреби в ресурсах на виробничу програму. Розрахунок потреби в персоналі та заробітній платі. Кошторис витрат і калькуляція собівартості.

Тема 2.4. Організаційний план

Обґрунтування вибору юридичної форми організації бізнесу. Визначення потреби в персоналі з розподілом по категоріях. Створення організаційної структури управління підприємства.

Змістовий модуль 3. Економічна ефективність та ризики від впровадження бізнес-плану

Тема 3.1 Фінансовий план

Зміст, завдання та методи фінансового планування. Прогноз звіту про доходи і видатки. Рух грошових коштів внаслідок фінансової діяльності підприємства. Прогноз балансу активів та пасивів підприємства. Методичні засади і принципи визначення економічної ефективності.

Тема 3.2. Стратегія фінансування

Загальні положення. Порядок виконання техніко-економічних розрахунків у порівнянні варіантів. Вибір методики і вартісного критерію при порівнянні варіантів. Визначення капітальних вкладень за варіантами.

Тема 3.3. Аналіз потенційних ризиків

Загальне поняття ризику. Види ризиків. Методи аналізу ризиків проекту. Можливості зниження та протидії ризикам.

Тема 3.4. Технологія розробки різних видів бізнес-плану

Бізнес-план фінансового оздоровлення підприємства. Бізнес-план реорганізації підприємства. Бізнес-план інноваційного проекту. Бізнес-план диверсифікації діяльності підприємства.

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		лек	лаб	пр	срс		лек	лаб	пр	срс
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Модуль 1 Бізнес-планування 5-й семестр										
Змістовий модуль 1. Основи бізнес-планування										
Тема 1.1.	3	1	-	-	2	2,5	0,5	-	-	2
Тема 1.2.	3	1	-	-	2	2,5	0,5	-	-	2

Тема 1.3.	3	1		1	1	1,5	0,5	-	-	1
Тема 1.4.	3	1		1	1	2,5	0,5	-	1	1
Разом за ЗМ 1	12	4	-	2	6	9	2	-	1	6
Змістовий модуль 2. Визначення основних показників бізнес-плану										
Тема 2.1.	5	1	-	2	2	4,5	0,5	-	1	3
Тема 2.2.	5	1	-	2	2	4	0,5	-	0,5	3
Тема 2.3.	6	2	-	2	2	6,5	0,5	-	1	5
Тема 2.4.	6	1		1	4	5	0,5	-	0,5	4
Разом за ЗМ 2	22	5	-	7	10	20	2	-	3	15
Змістовий модуль 3. Економічна ефективність та ризики від впровадження бізнес-плану										
Тема 3.1.	9	2	-	2	3	6	0,5	-	0,5	5
Тема 3.2.	9	1	-	2	4	7	0,5	-	0,5	6
Тема 3.3.	9	2	-	2	3	6,5	0,5	-	1	5
Тема 3.4.	6	1	-	-	3	5,5	0,5	-	-	5
Разом за ЗМ 3	33	6	-	6	8	25	2	-	2	21
Індивідуальне завдання (РГР)	18				18	18				18
Разом за дисципліною	72	15	15		42	72	6	-	6	60

5. Теми семінарських занять

Не передбачено.

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
МОДУЛЬ 1. Бізнес-планування			
	Змістовий модуль 1.1. <i>Основи бізнес-планування</i>		-
1.1.	Планування грошових надходжень в діяльності підприємства	2	1
1.2.	Формування і розподіл прибутку на підприємствах туристичного та готельно-ресторанного бізнесу	2	1
	Змістовий модуль 1.2. <i>Визначення основних показників бізнес-плану</i>		-
2.1.	Оборотні активи та їх організація на підприємствах туристичного та готельно-ресторанного бізнесу	2	1
	Змістовий модуль 1.3. <i>Економічна ефективність та ризики від впровадження бізнес-плану</i>		-
3.1.	Кредитування підприємств туристичного та	1	1

	готельно-ресторанного бізнесу		
3.2.	Фінансове планування	4	1
3.3.	Ризик планування	4	1
Разом		15	6

7. Теми лабораторних занять

Не передбачено.

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Кількість годин
		денна	заочна
1.1	Виконання розрахунково-графічної роботи (РГР)	18	18
1.2	Підготовка до практичних занять та контрольних заходів	13	10
1.3	Вивчення додаткових тем за літературними джерелами:	11	32
	Тема 1.1. Методологічні основи планової діяльності - Формування інформаційного поля бізнес-плану	1	3
	Тема 1.2. Бізнес-план і його роль у розвитку підприємств - Підготовча стадія розробки бізнес-плану - Презентація бізнес-плану - Виявлення сильних і слабких сторін підприємства - Визначення місії, цілей підприємства	1	3
	Тема 1.3. Структура бізнес-плану - Вимоги кредиторів та інвесторів до змісту бізнес-планів	1	3
	Тема 2.1. Характеристика конкурентного середовища та конкурентні переваги - Порівняльний аналіз ринкових стратегій найближчих конкурентів	1	3
	Тема 2.2. План маркетингу - Стратегія маркетингу - Цінова політика - Збутова політика - Комунікативна політика	1	3
	Тема 2.3. План виробництва - Виробнича програма підприємства	1	3
	Тема 2.4. Організаційний план	-	2
	Тема 3.1. Фінансовий план - Модель дисконтованих грошових потоків - Аналіз критичних точок бізнес-проекту Оцінка ефективності інвестицій	2	3
	Тема 3.2. Стратегія фінансування	-	3

	Тема 3.3. Аналіз потенційних ризиків – Заходи для нейтралізації або мінімізації негативних наслідків можливих ризиків	1	3
	Тема 3.4. Технологія розробки різних видів бізнес-плану – Бізнес-план фінансового оздоровлення підприємства – Бізнес-план реорганізації підприємства – Бізнес-план диверсифікації діяльності підприємства – Експертиза бізнес-плану	2	3
	Разом	42	60

9. Індивідуальні завдання (ІЗ)

Програмою дисципліни передбачено виконання індивідуального завдання у вигляді розрахунково-графічної роботи на тему: «Бізнес-план». Метою виконання роботи є закріплення теоретичних знань з дисципліни та набуття практичних навичок економічного обґрунтування проектних рішень. Для виконання розрахунково-графічної роботи необхідно мати знання з технології виробництва та економіки. Виконання розрахунково-графічної роботи передбачає визначення виробничих та фінансово-економічних показників проекту по одному з варіантів завдання. Приблизний обсяг роботи – 25-30 сторінок.

10. Методи навчання

Словесні, наочні, практичні, репродуктивні (пояснювально-ілюстративні). Розв'язок задач. Конспектування лекцій. Самостійна робота.

11. Методи контролю

Контрольні роботи. Тестування. Практична перевірка умінь і навичок зокрема щодо визначення економічної ефективності проектних рішень. Розв'язок задач.

2. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточна атестація та самостійна робота											ІЗ	Сума
ЗМ 1			ЗМ 2						ЗМ 3			
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11		
25			25						20		30	100

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ЄКТС
	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики, диф. заліку	для заліку	

90-100	відмінно	зараховано	A
82-89	добре		B
74-81			C
64-73	задовільно		D
60-63			E
35-59	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання	Fx
0-34	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	F

13. Методичне забезпечення

1. Конспект лекцій з дисципліни «Бізнес-планування» (для студентів напряму підготовки 6.020107 «Туризм», 6.140101 «Готельно-ресторанна справа»);

2. Методичні вказівки до виконання практичних занять з дисципліни «Бізнес-планування» (для студентів 3 курсу денної та 4 курсу заочної форм навчання напряму підготовки 6.020107 «Туризм», 6.140101 «Готельно-ресторанна справа»);

3. Методичні вказівки до виконання розрахунково-графічної роботи та організації самостійної роботи з дисципліни «Бізнес-планування» (для студентів 3 курсу денної та 4 курсу заочної форм навчання напряму підготовки 6.020107 «Туризм», 6.140101 «Готельно-ресторанна справа»).

14. Рекомендована література Базова

1. Бизнес-план. Методические материалы [Текст] / под ред. Колесникова – М., 2002. – 256 с.

2. Бизнес-планирование [Текст] / под ред. В.М. Попова – М.: Финансы и статистика, 2001.– 672 с.

3. Пуцентайло П.Р. Економіка і організація туристично-готельного підприємництва [Текст] / П.Р. Пуцентайло. – К.: ЦУЛ, 2007. – 300 с.

4. Менеджмент готельно-ресторанного бізнесу [Текст]: навч. посібн. / під загальною редакцією М.М. Поплавського і О.О. Гаца. – К.: Кондор, 2008. – 460 с.

5. Нечаюк Л.І., Нечаюк Н.О. Готельно-ресторанний бізнес: менеджмент [Текст] : навч. посіб. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 348 с.

Допоміжна

1. Комплексная оценка эффективности инвестиционных проектов (финансовый аспект) [Текст] : Методические рекомендации. – К.: Международный центр приватизации, инвестиций и менеджмента, 1996. – 34 с.
2. Финансовый бизнес-план [Текст] : учеб. пособие / под ред. дейст. члена акад. инвестиций РФ, д-ра экон. наук, проф. В.М. Попова. — М.: Финансы и статистика, 2004.— 480 с.
3. Шумилин С.Н. Инвестиционное проектирование: практическое руководство по экономическому обоснованию инвестиционных проектов [Текст] / С.Н. Шумилин. – М.: Финстатинформ, 1995. – 240 с.

15. Інформаційні ресурси

1. Цифровий репозиторій ХНАМГ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://eprints.kname.edu.ua>
2. Менеджмент інвестиційної діяльності [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://library.if.ua/books/71.html>
3. Коллекция бизнес-планов реальных проектов [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.cfin.ru/business-plan/samples/index.shtml>

Аркуш актуалізації

Робоча програма навчальної дисципліни «Бізнес-планування»

за напрямами підготовки 6.140103 «Туризм» та 6.140101 «Готельно-ресторанна справа»

на 201.../1... навч. рік переглянута та затверджена "Без змін"

Завідувач кафедри _____
(на якій розроблена робоча
програма)

_____ (_____)
(підпис)

(прізвище та ініціали)

“ _____ ” _____ 201 _ року

Зав. випускової кафедри _____
(за належністю напряму /
спеціальності)

_____ (_____)
(підпис)

(прізвище та ініціали)

“ _____ ” _____ 201 _ року

Декан факультету _____
(за належністю напряму /

спеціальності) _____ ініціали)

_____ (_____)
(підпис) _____ (прізвище та

” _____ 201 _ року

М.П. “ _____

на 201.../1... навч. рік переглянута та затверджена "Без змін"

Завідувач кафедри _____
(на якій розроблена робоча
програма)

_____ (_____)
(підпис)

(прізвище та ініціали)

“ _____ ” _____ 201 _ року

Зав. випускової кафедри _____
(за належністю напряму /
спеціальності)

_____ (_____)
(підпис)

(прізвище та ініціали)

“ _____ ” _____ 201 _ року

Декан факультету _____
(за належністю напряму /

спеціальності) _____ ініціали)

_____ (_____)
(підпис) _____ (прізвище та

” _____ 201 _ року

М.П. “ _____

на 201.../1... навч. рік переглянута та затверджена "Без змін"

Завідувач кафедри _____
(на якій розроблена робоча
програма)

_____ (_____)
(підпис)

(прізвище та ініціали)

“ _____ ” _____ 201 _ року

Зав. випускової кафедри _____
(за належністю напряму /
спеціальності)

_____ (_____)
(підпис)

(прізвище та ініціали)

“ _____ ” _____ 201 _ року

Декан факультету _____
(за належністю напряму /

спеціальності)

М.П.

_____ (_____)
(підпис) (прізвище та

_____ ініціали)

” _____ 201 _ року

“ _____